

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) แบบมีกลุ่มควบคุมวัดก่อนและหลังการทดลอง (pretest-posttest control group design) เพื่อศึกษาผลของการใช้แผนปฏิบัติการจากเทคนิค เอไอซี ต่อความรู้และประสิทธิภาพในการคัดกรองวัณโรคปอดของอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ เรือนจำอำเภอสุวรรณภูมิ โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ในการคัดกรองวัณโรคปอดในกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการใช้แผนปฏิบัติการจากเทคนิค เอไอซี เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ในการคัดกรองวัณโรคปอดระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังการใช้แผนปฏิบัติการจากเทคนิคเอไอซี และเปรียบเทียบประสิทธิภาพการคัดกรองวัณโรคปอดของอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำการศึกษาระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ. 2553 ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ประชากรที่ศึกษาคือผู้ต้องขังในเรือนจำเขตภาคเหนือ 37 แห่ง จำนวนทั้งหมด 34,926 คน กลุ่มตัวอย่างคือผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย ที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ จำนวน 39 คน และผู้ต้องขังที่ได้รับการคัดกรองวัณโรคปอดจำนวน 352 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเรือนนอน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง 2 เรือนนอน และกลุ่มควบคุม 2 เรือนนอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดความรู้ในการคัดกรองวัณโรคปอดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม แผนปฏิบัติการเอไอซีที่ได้จากการประชุมตามขั้นตอนของเทคนิคเอไอซี และแบบคัดกรองวัณโรคในเรือนจำ ของวรรณเพ็ญ จิตต์วิวัฒน์ และคณะ (2548) โดยเครื่องมือทั้งหมดผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ คำนวณค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.80 และคำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความรู้ในการคัดกรองวัณโรคปอดหลังจากนำไปทดลองใช้ได้เท่ากับ 0.70

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการวัดความรู้ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนและหลังการใช้แผนปฏิบัติการจากเทคนิคเอไอซี และวัดประสิทธิภาพการคัดกรองวัณโรคปอดหลังการใช้แผนปฏิบัติการจากเทคนิคเอไอซีในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้วิจัย

ดำเนินการประชุมตามขั้นตอนของเทคนิคเอไอซี 4 ครั้ง โดยครั้งที่ 1-3 เป็นการประชุมเพื่อพัฒนาให้ได้แผนปฏิบัติการ ดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมและกระตุ้นและสนับสนุนให้เกิดการคัดกรองวันโรคปอด รวมทั้งการกำหนดผู้รับผิดชอบในการทำกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ หลังจากนั้นให้นำแผนไปทดลองใช้เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ต่อจากนั้นจึงจัดการประชุมครั้งที่ 4 เพื่อติดตามประเมินผลการนำแผนปฏิบัติการไปทดลองปฏิบัติ อีกทั้งปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการตามแผน เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงแผนให้สามารถนำไปใช้ได้จริง แล้วจึงให้นำแผนไปปฏิบัติจริงเป็นเวลา 3 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบคะแนนความรู้ในการคัดกรองวันโรคปอดระหว่างก่อนและหลังการใช้แผนปฏิบัติการจากเทคนิคเอไอซี ของอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติทดสอบค่าทีชนิด 2 กลุ่มที่สัมพันธ์กัน (paired t-test) เปรียบเทียบคะแนนความรู้ในการคัดกรองวันโรคปอดระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติทดสอบค่าทีชนิด 2 กลุ่มที่อิสระต่อกัน (independent t-test) ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกผลการคัดกรองผู้ป่วยวันโรคปอดในเรือนจำของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม นำมาหาประสิทธิภาพของการคัดกรองจากการคำนวณค่า ความไว ความจำเพาะ ค่าพยากรณ์บวก และค่าพยากรณ์ลบ และเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการคัดกรองวันโรคปอดระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติ Chi-square

ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ในการคัดกรองวันโรคปอดของอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำกลุ่มที่ใช้แผนปฏิบัติการจากเทคนิคเอไอซีหลังใช้แผนปฏิบัติการจากเทคนิคเอไอซีสูงกว่าก่อนการใช้แผนปฏิบัติการจากเทคนิคเอไอซี
2. ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ในการคัดกรองวันโรคปอดของอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำกลุ่มที่ใช้แผนปฏิบัติการจากเทคนิคเอไอซีสูงกว่าอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำกลุ่มที่ไม่ได้ใช้แผนปฏิบัติการจากเทคนิคเอไอซี
3. ประสิทธิภาพในการคัดกรองวันโรคปอดของอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำกลุ่มที่ใช้แผนปฏิบัติการจากเทคนิคเอไอซีสูงกว่าอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำกลุ่มที่ไม่ได้ใช้แผนปฏิบัติการจากเทคนิคเอไอซี

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. พยาบาลประจำเรือนจำและฝ่ายการศึกษาควรนำเทคนิคเอไอซีไปใช้ร่วมกับวิธีการอื่นๆ ในการส่งเสริมการให้ความรู้และการปฏิบัติของอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ
2. เรือนจำควรส่งเสริมให้มีการคัดกรองวัน โรคปอดในเรือนจำโดยอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ เพื่อเป็นการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคในเรือนจำ
3. แบบคัดกรองวัณโรคปอดที่ใช้เป็นแบบคัดกรองที่ใช้โดยบุคลากรสุขภาพ ในการนำไปใช้กับอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ จึงควรมีคู่มือประกอบการใช้
4. การใช้เทคนิคเอไอซีอาจไม่เหมาะสมกับบริบทของเรือนจำเนื่องจากมีความจำกัดด้านเวลา ภาระเบียด และการจำกัดพื้นที่ เนื่องจากผู้เข้าร่วมประชุมต้องมีการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ภายหลังการประชุมเสร็จสิ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการส่งเสริมวิธีการอื่นที่จะทำให้การคัดกรองมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาติดตามถึงอุบัติการณ์การป่วยเป็นวัณโรคปอดรายใหม่ในเรือนจำ เพื่อดูประสิทธิภาพจากการคัดกรอง